

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

॥ శ్రీహయగ్రీవస్తోత్రం ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikkana** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ శ్రీహయగ్రీవస్తోత్రం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ |
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

జ్ఞానానందమయం దేవం నిర్మలస్ఫటికాకృతిం |
ఆధారం సర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే ॥ 1 ॥

స్వతః సిద్ధం శుద్ధస్ఫటికమణి భూభృత్ప్రతిభటం |
సుధాసద్ధీచిభిర్ద్యుతిభిరవదాతత్త్రిభువనం |
అనంతైస్త్రయ్యంతైరనువిహిత హేషాహలహలం |
హతాశేషావద్యం హయవదనమిడీమహి మహాః ॥ 2 ॥

సమాహారః సామ్నాం ప్రతిపదమృచాం ధామ యజుషాం |
లయః ప్రత్యూహానాం లహరి వితతిర్బోధజలధేః |
కథాదర్పక్షుభ్యతకథకుల కోలాహలభవం |
హరత్వంతర్ధ్వాంతం హయవదన హేషా హలహలః ॥ 3 ॥

ప్రాచీ సంధ్యా కాచిదంతర్నిశాయాః |
ప్రజ్ఞాదృష్టేరంజనశ్రీరపూర్వా |
వక్త్రీ వేదాన్ భాతు మే వాజివక్త్రా |
వారీశాఖ్యా వాసుదేవస్య మూర్తిః ॥ 4 ॥

విశుద్ధ విజ్ఞాన ఘన స్వరూపం |
విజ్ఞాన విశ్రాణన బద్ధదీక్షం |
దయానిధిం దేహభృతాం శరణ్యం |
దేవం హయగ్రీవమహం ప్రపద్యే ॥ 5 ॥

అపౌరుషేయైరపి వాక్ప్రపంచైః
 అద్యాపి తే భూతిమదృష్టపారాం।
 స్తువన్నహం ముగ్ధ ఇతి త్వయైవ
 కారుణ్యతో నాథ కటాక్షణీయః॥ 6 ॥

దాక్షిణ్యరమ్యా గిరిశస్య మూర్తిః
 దేవీ సరోజాసన ధర్మపత్ని।
 వ్యాసాదయోఽపి వ్యపదేశ్య వాచః
 స్ఫురంతి సర్వే తవ శక్తిలేశైః॥ 7 ॥

మందోఽభవిష్యన్నియతం విరించో
 వాచాం నిధే వంచితభాగధేయః।
 దైత్యాపనీతాన్ దయయైవ భూయోఽపి
 అధ్యాపయిష్యో నిగమాన్ న చేత్ త్వం॥ 8 ॥

వితర్కడోలాం వ్యవధూయ సత్త్వై
 బృహస్పతిం వర్తయసే యతస్త్వం।
 తేనైవ దేవ త్రిదశేశ్వరాణాం
 అస్పృష్ట డోలాయిత మాధిరాజ్యం॥ 9 ॥

అగ్నౌ సమిధార్చిషి సప్తతంతోః
 ఆతస్థివాన్ మంత్రమయం శరీరం।
 అఖండసారైర్హవిషాం ప్రదానైః
 ఆప్యాయనం వ్యోమసదాం విధత్సే॥ 10 ॥

యన్మూలమీదృక్ ప్రతిభాతి తత్త్వం
 యా మూలమామ్నాయ మహాద్రుమాణాం।
 తత్త్వేన జానంతి విశుద్ధ సత్త్వాః
 తామక్షరా మక్షరమాత్మకాం త్వాం॥ 11 ॥

అవ్యాకృతాద్ వ్యాకృతవానసి త్వం
 నామాని రూపాణి చ యాని పూర్వం।
 శంసంతి తేషాం చరమాం ప్రతిష్ఠాం
 వాగీశ్వర త్వాం త్వదుపజ్జవాచః॥ 12 ॥

ముగ్ధేందు నిష్యంద విలోభనీయాం
 మూర్తిం తవానంద సుధా ప్రసూతిం।
 విపశ్చితశ్చేతసి భావయంతే
 వేలాముదారామివ దుగ్ధసింధోః॥ 13 ॥

మనోగతం పశ్యతి యః సదా త్వాం
 మనీషిణాం మానస రాజహంసం।
 స్వయం పురోభావ వివాదభాజః
 కింకుర్వతే తస్య గిరో యథార్హం॥ 14 ॥

అపి క్షణార్థం కలయంతి యే త్వాం
 ఆప్లావయంతం విశదైర్మయాశ్చైః।
 వాచాం ప్రవాహైరనివారితైస్తే
 మందాకినీం మందయితుం క్షమంతే॥ 15 ॥

స్వామిః భవద్ధ్యాన సుధాభిషేకాత్
 వహంతి ధన్యాః పులకానుబంధం।
 అలక్ష్మితే క్వాపి నిరూఢమూలం
 అంగేష్వివానందథుం ఆంకురంతం॥ 16 ॥

స్వామిః ప్రతీచా హృదయేన ధన్యాః
 త్వద్ధ్యాన చంద్రోదయ వర్ధమానం।
 అమాంతమానంద పయోధిమంతః
 పయోభిరక్ష్ణాం పరివాహయంతి॥ 17 ॥

వైరానుభావాస్తవదధీన భావాః
 సమృద్ధవీర్యాస్తవదనుగ్రహేణ।
 విపశ్చితో నాథ తరంతి మాయాం
 వైహారికీం మోహన పింఛికాం తే ॥ 18 ॥

ప్రాజ్ఞిర్మితానాం తపసాం విపాకాః
 ప్రత్యగ్రనిఃశ్రేయస సంపదో మే।
 సమేధిషీరంస్తవ పాదపద్మే
 సంకల్ప చింతామణయః ప్రణామాః ॥ 19 ॥

విలుప్త మూర్ధన్య లిపి క్రమాణాం
 సురేంద్ర చూడాపద లాలితానాం।
 త్వదంఘ్రి రాజీవ రజఃకణానాం
 భూయాన్ ప్రసాదో మయి నాథ భూయాత్ ॥ 20 ॥

పరిస్ఫురన్నూపుర చిత్రభాను-
 ప్రకాశ నిర్ధూత తమోనుషంగాం।
 పదద్వయాం తే పరిచిన్మహేఽంతః
 ప్రబోధ రాజీవ విభాత సంధ్యాం ॥ 21 ॥

త్వత్కింకరాలంకరణోచితానాం
 త్వయైవ కల్పాంతర పాలితానాం।
 మంజుప్రణాదం మణినూపురం తే
 మంజూషికాం వేదగిరాం ప్రతీమః ॥ 22 ॥

సంచితయామి ప్రతిభాదశాస్థాన్
 సంధుక్షయంతం సమయ ప్రదీపాన్।
 విజ్ఞాన కల్పద్రుమ పల్లవాభం
 వ్యాఖ్యాన ముద్రా మధురం కరం తే ॥ 23 ॥

చిత్తే కరోమి స్ఫురితాక్షమాలం
 సవ్యేతరం నాథ కరం త్వదీయం।
 జ్ఞానామృతోదంచనలంపటానాం
 లీలాఘటీ యంత్రమివాశ్రితానాం॥ 24 ॥

ప్రబోధ సింధోరరుణైః ప్రకాశైః
 ప్రవాళ సంఘాతమివోద్వహంతం।
 విభావయే దేవ సపుస్తకం తే
 వామం కరం దక్షిణమాశ్రితానాం॥ 25 ॥

తమాంసి భిత్త్వా విశదైర్మయూఖైః
 సంప్రీణయంతం విదుషశ్చకోరాః।
 నిశామయే త్వాం నవపుండరీకే
 శరద్ధనే చంద్రమివ స్ఫురంతం॥ 26 ॥

దిశంతు మే దేవ సదా త్వదీయాః
 దయాతరంగానుచరాః కటాక్షాః।
 శ్రోత్రేషు పుంసామమృతం క్షరంతీం
 సరస్వతీం సంశ్రిత కామధేనుం॥ 27 ॥

విశేషవిత్పారిషదేషు నాథ
 విదగ్ధ గోష్ఠీసమరాంగణేషు।
 జిగీషతో మే కవితార్కికేంద్రాః
 జిహ్వాగ్ర సింహాసనమభ్యుపేయాః॥ 28 ॥

త్వాం చింతయః త్వన్మయతాం ప్రపన్నః
 త్వాముద్గృణః శబ్దమయేన ధామ్నా।
 స్వామిః సమాజేషు సమేధిషీయ
 స్వచ్ఛంద వాదాహవ బద్ధశూరః॥ 29 ॥

నానావిధానామగతిః కలానాం
 న చాపి తీర్థేషు కృతావతారః।
 ద్రువం తవానాథపరిగ్రహాయాః
 నవం నవం పాత్రమహం దయాయాః॥ 30 ॥

అకంపనీయాన్యపనీతి భేదైః
 అలంకృషీర౯ హృదయం మదీయం।
 శంకాకళంకాపగమోజ్జ్వలాని
 తత్త్వాని సమ్యంచ తవ ప్రసాదాత్॥ 31 ॥

వ్యాఖ్యా ముద్రాం కరసరసిజైః పుస్తకం శంఖచక్రే
 బిభ్రద్భిన్నస్ఫటికరుచిరే పుండరీకే నిషణ్ణః।
 అమ్లానశ్రీరమృతవిశదైరంశుభిః ప్లావయ౯ మాం
 ఆవిర్భూయాదనఘ మహిమా మానసే వాగధీశః॥ 32 ॥

వాగర్థ సిద్ధిహేతోః
 పఠత హయగ్రీవసంస్తు తిం భక్త్యా।
 కవితార్కికకేసరిణా
 వేంకటనాథేన విరచితామేతాం॥ 33 ॥

॥ ఇతి శ్రీహయగ్రీవస్తోత్రం సమాప్తం॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే।
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంత గురవే నమః॥